

SKOG MILJØ

MEDLEMSBLAD FOR SKOGSELSKAPET

Skog på grønn resept

Verdensdagen for
psykisk helse:
Skog og folkehelse

**Skogen som
klimaverktøy**

**Er du fake
eller hel ved?**

Fotosyntese eller syntetisk, er det så nøye da?	3
Skogens betydning for vår mentale helse.....	4
Skog og ADHD – hvorfor natur hjelper.....	6
Attention Restoration Theory.....	6
Enkle grep mot dørstokkmila.....	7
Båling er bra for deg.....	7
Barnas skogdag: Familiefest i skogen fra nord til sør.....	8
Skog og folkehelse.....	11
Skogen som klimaverktøy.....	12
JOB:U: Lovende for rekruttering til skogen.....	17
Hurdagene 2025: Et skikkelig bransjetreff.....	18
Norsk Skogbruk 70 år.....	21
Arendalsuka: Trær, tall og tullball i Arendal.....	22
Overskudd fra treindustrien blir til vaskemiddel.....	23
Skogselskapet i Buskerud og Telemark feiret 125 år.....	24
Velg Skog Nordafjells: Skogen lokket på Markamessa.....	26
Ærespris for 2025 til Terje Kolstad	28
Prisvinner Hans Løvmo i full aktivitet.....	28
Minneord: Terje Birger Dahl.....	29
Gammelt og nytt.....	30
Wergelandsveien 23B får ny eier.....	30
Vervekampanje	31
Er du fake eller hel ved.....	32

SKOG MILJØ

Utgiver: Det norske Skogselskap, Wergelandsv. 23B, 0167 Oslo
Telefon: 23 36 58 50 | **E-post:** info@skogselskapet.no
ISSN 0803-3943
I redaksjonen: Siri Gjelsvik, Helene Nygaardsvik Ruud, Karl Henrik Skinstad Berke og Line Dahle
Tekst og foto: Redaksjonen, med mindre annet er opppgitt
Grafisk produksjon: Det norske Skogselskap
Trykk: Aksell AS, Aurveien 14, 1930 Aurskog, www.aksell.no
Forsidefoto: Tine Marisa Frisendal Rasmussen

Styret i Det norske Skogselskap
Leder: Line Henriette Holten
Nestleder: Lars Henrik Sundby
Styremedlemmer:
 Terje Kolstad (Møre og Romsdal)
 Marte Friberg Myre (Innlandet)
 Karin Repstad Spanne (Rogaland)
 Monica Grindberg
 Ruben R. Bøtun (ansattesrepresentant),

Det norske Skogselskap er en ideell organisasjon med ca. 7 300 medlemmer fordelt på totalt 16 fylkesskogselskap. Vår visjon er at alle mennesker skal oppleve skog som en verdifull kilde til livskvalitet. Siden 1898 har selskapet utviklet seg fra i starten å sørge for helt nødvendig skogreising til nå å jobbe med bevisstgjøring rundt skogens viktige rolle i kampen for et bedre klima.

www.skogselskapet.no

Fotosyntese eller syntetisk, er det så nøye da?

Høsten har for alvor gjort sitt inntog. Samtidig vet vi at julehandelen starter tidligere for hvert år – snart bugner butikkhyllene av varer som skal lokke frem julestemningen. I dag leveres julestemningen rett hjem, ofte bestilt med et tastetrykk på ulike nettsider og levert med containerskip fra Kina.

Tall fra 2024 viser at omtrent 60 prosent av nordmenn valgte «juletre» av plast. Hvorfor velger så mange å slå opp juletreet som en paraply, ferdig pyntet? Og hvilken julestemning er det egentlig i å børste edderkoppene ut av plasttreet fra i fjor?

Det gjøres regnestykker hvert år; hvor lenge må et plasttre være i bruk før det er like miljøvennlig som et ekte juletre? Det er et paradoksalt spørsmål. Et ekte juletre kan kjøpes for prisen av en bukett eller to med snittblomster, tar opp karbon mens det vokser, og kan gå rett tilbake i kretsløpet når julen er over. Plasttrærne kan ikke gjenvinnes, og er bare skadelige for natur og miljø.

Julen er en av våre mest tradisjonsrike høytider. Samtidig er oppkjøringen til julen nærmest en studie i hvor langt vi har beveget oss bort fra det ekte og tradisjonelle. Skal julestemningen også reduseres til et spørsmål om effektivitet, og hva som er «praktisk» der og da?

Vi ønsker alle å fremstå som «riktige», miljøvennlige og bevisste i valgene vi tar. Men å tro at det mest bærekraftige er å la skogen stå urørt, samtidig som vi bestiller varer fra andre siden av

”

Vær hel ved – begynn med juletreet. Mer skog, mindre plast.

kloden, er i beste fall en misforståelse.

Skogen dekker nesten 40 prosent av landet vårt. Herfra henter vi tømmer som blir til råvarer vi omgir oss med hver eneste dag. Tenk bare på julekvelden: Juletreet står i stua, og lukter av ferskt granbar. Veden knitrer i peisen. Gavene er pakket inn i papir. Kanskje gir du bort en bok? Kanskje har du pakket inn sminke eller neglelakk til ungdommen, eller en denimskjorte i viskose – et tekstil laget av trefiber. I ovnen står ribba, fra grisen som har spist flis fra skogen. Riskremem er kanskje smaksatt med vanillin utvunnet fra tømmer. Skogen er med oss, selv når vi ikke tenker over det.

Hvis vi ønsker det ekte, og å ha varer produsert av annet enn plast, må vi også akseptere synet av et godt drevet hogstfelt og forstå verdikjeden skogen bidrar med til landet vårt.

Hvor lett vint, kunstig og lite bærekraftig skal vi egentlig tillate oss å være, når vi har tilgang på det motsatte? Velg ekte juletre – skapt for deg gjennom fotosyntesen, ikke produsert på en fabrikk i Kina.

Derfor spør vi: Er du fake eller hel ved? Kunstig intelligens kan ikke lage trær. Bruk ekte intelligens for å ta vare på skogen, som er en ressurs for klima, helsa vår, biologisk mangfold og verdiskaping.

Vær hel ved – begynn med juletreet. Mer skog, mindre plast. 🌿

Helene Nygaardsvik Ruud

Helene Nygaardsvik Ruud
Admininstrerende direktør

Joggesko er gode jobbesko, og en tur i skogen gir ofte nye idéer når man står fast.

Skogspsykologi

Skogens betydning for vår mentale helse

– Mange studier viser at du får bedre idéer når du jogger i skauen enn når du er på kontoret, konstaterer utviklingspsykolog Anne Inger Helmen Borge.

TEKST: SIRI GJELSVIK

Hun vet godt hva hun snakker om – gjennom store deler av sitt yrkesliv har hun jobbet med sammenhengen mellom skog og natur og vår mentale helse. Underveis har hun både vært skolepsykolog på Hadeland og jobbet i FHI, og pådratt seg en doktorgrad og en professortittel. I dag er hun tilknyttet Universitetet i Oslo som professor emeritus.

Borge stiller til sitt foredrag «Skogens betydning for vår mentale helse» med det som kanskje kan kalles en klassisk yrkesskade for forskere: hun bærer med seg en tykk bunke med kilder.

– I psykologien må vi leve med at det er mange som fusker litt i faget. Jeg synes det er greit å ha basis i det som er basert på ordentlig forskning og teori, og skille fra det som bare er påfunn, sier hun. Vi aner et royalt nikk til alle som kaller seg terapeut uten å ha dokumentasjonen i orden.

FAKTISK FORSKNING

Med tyngde fra kildebunken: Internasjonalt finnes det store og berømte studier som sier noe om sammenhengen mellom grønne omgivelser og god mental helse. Det er en av disse

Borge henviser til når hun sier at vi får bedre idéer når vi jogger i skauen enn når vi sitter på kontoret og stirrer tomt inn i skjermen.

– Det er gjort scanninger av hjernen som viser det. Personer blir bedt om å gjøre noe mens de ligger i MR-maskin. Etterpå sendes noen ut i skauen og noen ut i byen. Når de kommer tilbake til ny MR, viser skanningen forskjell på de to gruppene.

Andre studier viser at det å være ute i skogen er gunstig for å styrke oppmerksomhet og konsentrasjon.

– Oppmerksomheten vår er truet i

Den sterke sammenhengen mellom tilgangen på områder med mye grønt i barndommen og mental helse utgjør bevis for at vedvarende tilstedeværelse av grønne områder er viktig.

Anne Inger Helmen Borge
Universitetet i Oslo, Psykologisk Institutt

Anne Inger Helmen Borge holdt foredrag for Skogselskapets ansatte med tema skogens betydning for vår mentale helse.

dag. Mobilbruk påvirker korttidsminnet vårt. Utetid i skogsmiljø gjør noe veldig bra med oppmerksomheten vår. Og så er det dette med hvorfor. Det er jo det store poenget i psykologien. Ikke *at* det er bra å gå i skogen, men *hvorfor* det er bra, sier Borge.

HVORFOR SKOGEN VIRKER

«Skogspsykologi» skriver seg fra 1970-tallet, da forsker-ekteparet Stephen og Rachel Kaplan utviklet «Attention Restoration Theory».

– Teorien går ut på at når du er ute i skogen, så bidrar stimulansen fra den til å redusere stress, og påkjenningen stresset har på deg. Nevronene i hjernen som daglig jobber med å redusere stress, får til å restaurere seg, sier Borge.

– Det vil si at når vi er ute i skauen, benytter hjernen sjansen til å bygge seg opp igjen!

ADHD OG SKOG

– Og nettopp Attention, eller oppmerksomhet, er sentralt når det kommer til ADHD. Oppmerksomheten vår bedres i skogen, noe som kan være gunstig for en person med ADHD, sier Borge, og

er rask med å poengtere at det gjelder langt flere enn de som har fått en diagnose. Tiltak som er gode for en med ADHD, er gode for de fleste hoder:

– Jeg snakker ofte om Nordmarka-effekten. Se på disse kontorarbeiderne i Oslo, som kaster seg ut på ski eller sykkel med en gang de er ferdige på jobb. Fordi uten at de skjønner det, får hjernen hvilt seg litt ute i skauen. Da får den også mulighet til å gjenoppbygge og restaurere disse nevronene som skal hemme stress.

UTETID I BARNEHAGE OG SKOLE

Gjennom Vennskapstudien, hvor Borge og kolleger har fulgt en stor gruppe barn over en periode på ti år, kommer det også fram at tiden vi bruker ute i skogen ikke bare er god for oss der og da, men har langtidsvirkning.

– Det vi så var at jo høyere dose utetid barna hadde fra de var fire til de var åtte, hadde positiv effekt på matte-, norsk- og engelskkompetansen deres i ungdomsskolen, altså ti år etter. Så den tiden du er ute som barn, har tydelig en god langtids effekt. Jo mer tid ute, jo bedre resultater.

– Vi finner også at desto lengre barna er ute i skog og grønne omgivelser, jo færre symptomer på depresjon opplever de etter at de har begynt på skolen. Vi ser også mer vennlighet, altså hjelpe-, trøste- og dealeatferd, og mindre aggresjon og antisosial adferd.

– For å komme tilbake til det jeg begynte med: Attention. De lærer å kontrollere oppmerksomheten, de lærer å skifte oppmerksomheten, og de lærer å holde på oppmerksomheten. Både automatisk og målrettet. Mye av dette har nok gjort at de ti år etter presterer bedre i matte og norsk. De bygger også mental kapasitet de kan ta med seg videre i livet.

Borge påpeker at effekten er god uansett alder – toget har ikke gått for dem som ikke har gått i friluftsbarnehage eller vokst opp i en friluftsfamilie.

EFFEKT PÅ PSYKIATRISKE LIDELSER

Å være ute i grønne omgivelser kan også redusere risikoen for å utvikle alvorlige psykiatriske lidelser, som rusmisbruk, schizofreni og suicidale lidelser.

**Oppmerksomheten
vår er truet i dag.
Mobilbruk påvirker
korttidsminnet vårt.
Utetid i skogsmiljø
gjør noe veldig
bra med oppmerk-
somheten vår.**

Anne Inger Helmen Borge, Universitetet i Oslo, Psykologisk Institutt

– En dansk studie viser at barn som vokser opp med lav tilgang på grønne områder, altså typisk urbant, har opptil 55 prosent høyere risiko for å utvikle en psykiatrisk forstyrrelse, uavhengig av andre kjente risikofaktorer. Den sterke sammenhengen mellom tilgangen på områder med mye grønt i barndommen og mental helse utgjør bevis for at vedvarende tilstedeværelse av grønne områder er viktig, sier Borge.

Tidlig i sin karriere som skogspsykolog introduserte hun «stubbesitterseminar» for sine kolleger. Aller første gang var det riktignok inne på Grand Hotel – nye ting bør introduseres litt forsiktig. Etter hvert ble stubbesitterseminarene flyttet utendørs, hvor de naturlig hører hjemme.

– Vi tenker litt andre tanker når vi sitter på hver vår stubbe i en ring ute i skogen, enn vi gjør inne på kontoret, sier Borge. 🍄

Attention Restoration Theory

Teorien om «Attention Restoration» ble utviklet av forskerne Rachel og Stephen Kaplan. Den forklarer hvorfor naturen kan gi oss tilbake fokus og ro:

- 🍄 I hverdagen bruker vi hele tiden viljestyrt oppmerksomhet – på jobb, skole og skjermer. Dette tærer på hjernen og fører til stress og mental utmattelse.
- 🍄 I skogen får oppmerksomheten hvile. Naturlige inntrykk fanger oss uten anstrengelse – vi lar oss fascinere uten å måtte skjerpe oss.

Resultatet er at hjernen gjenopprettes: vi får mer energi, bedre konsentrasjon og mindre stress.

Skog og ADHD – hvorfor natur hjelper

Barn (og voksne) med ADHD sliter ofte med å regulere oppmerksomhet og impulser. Skogen kan dempe disse symptomene:

- 🍄 **Mindre ADHD-symptomer:**
Femåringer som var ute rundt syv timer daglig i barnehagen, hadde langt færre ADHD-symptomer enn barn som bare var ute tre timer.
- 🍄 **Sterkere arbeidsminne:**
Naturen reduserer stress og gir hjernen bedre kapasitet til å bearbeide informasjon. Dette er avgjørende for læring og mestring.
- 🍄 **Støtte til sosial utvikling:**
Skogen fremmer vennskap, prososial atferd og inkludering. Den demper aggresjon og ekskludering, og gir større rom for å velge venner og være seg selv.

Enkle grep mot dørstokkmila

Det er ikke alltid nødvendig med lange turer for å få helsegevinsten av skog. Små doser med skog i hverdagen kan være nok til å senke stress, skjerpe oppmerksomheten og gi ny energi. Forskingen er tydelig: både barn og voksne har mye å hente på å bruke grønne omgivelser oftere.

«Nordmarkaeffekten» beskrives av psykologer: Mange opplever et umiddelbart skifte fra jobbstress til ro og overskudd bare minutter etter at de går inn i skogen. Oppmerksomheten reguleres, grublingen slipper taket, og hjernen får hvile.

Kort tur gir stor gevinst: Studier viser at selv en times tur i skog kan endre hjernens aktivitet i retning av mindre stress og færre depressive tanker. 120 minutter i uka gir målbar effekt på både psykisk og fysisk helse.

Tilgjengelighet teller: Grønne områder nær hjemmet eller jobben gir lavere risiko for psykiske plager – særlig hvis vi bruker dem jevnlig.

Små drypp av grønnet i hverdagen kan gi store helsegevinster – på jobb, i familien og for den psykiske helsa.

Små grep som gir mer natur i hverdagen

Ta med lunsjen ut: Finn en benk under et tre eller en liten park i nærheten. Naturens stillhet kan gjøre pausen mer effektiv.

Møt venner i skogen: Bytt ut kafé med bålpanne eller en kort tursti. Forskning viser at fellesskap i natur styrker både psykisk helse og sosiale bånd.

Gå hjemveien gjennom grøntområder: Velg snarveier gjennom parker eller skogholt i stedet for asfalt. Små daglige drypp gir langvarig effekt.

Legg møter utendørs: Uformelle gå-møter eller en samtale i parken kan øke konsentrasjonen og redusere konfliktnivå.

Helgetradisjon: Innfør en fast «skogsstund» – det kan være alt fra en rolig time med barna til en lengre tur.

FOR BARN OG UNGE

Lek i grønne omgivelser: Barn som er ute flere timer om dagen, viser færre ADHD-symptomer, sterkere oppmerksomhet og bedre skoleprestasjoner på sikt.

Skap rom for utforskning: Skog uten gjerder og faste rammer gir barn frihet til å leke, lære og bygge mental styrke.

FOR VOKSNE

Bruk naturen som av-knapp: Skogen gir samsvar mellom aktivitet og mening – enten du går for stillhet, mosjon eller sanseopplevelser.

Gjør det enkelt: Du trenger ikke planlegge store turer. Det lille skogholtet nærmest deg kan være nok til å hente ro og energi.

Båling er bra for deg

Hva er det som gjør at skuldrene senker seg når vi sitter ved et bål?

Sus Corazon, adjunkt ved Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning ved Københavns Universitet, forsker på hvordan naturen virker på oss. Til Forskning.no forklarer hun at vi har to former for oppmerksomhet: den målrettede og den oppslukte. Den målrettede gjør at vi kan arbeide konsentrert, men gjør hjernen anspent og sliten.

Setter vi oss ved bålet, får vi skiftende, men rolige stimuli. Glørne blusser, vi kjenner varmen, hører knitringen og lukter røyken. Hjernen skifter over til den oppslukte oppmerksomheten. Avslapningen gjør også at vi skifter fra det sympatiske nervesystemet, som er «på» når vi er aktive og klare til å reagere, og til det parasympatiske nervesystemet, som er på jobb når vi slapper av kroppen og immunforsvaret restituerer.

– Du kan få samme virkning av å sette deg og se utover havet eller legge deg ned og se på et tre med blafrende blader, sier Corazon til Forskning.no.

På Sognsvann var køen for å snekre fuglehotell lengre enn køen til kiosken. Hele 12 000 besøkte Friluftslivets dag i Oslo.

Barnas skogdag

Familiefest i skogen fra nord til sør

I Friluftslivets uke gikk også startskuddet for Barnas skogdag. I åtte uker, fra starten av september til slutten av oktober, inviterer Skogselskapet og Statskog til morsom læring i og om skog over hele landet.

– Den yngste deltakeren var tre uker, den eldste var 86 år, forteller styreleder i Salten Skogselskap, Anna Cecilie Jentoft. I Bodø ble Barnas skogdag arrangert på gården Sandjorda, med Skogshytta som naturlig samlingspunkt.

– Skogshytta ble bygget på 50-tallet, som overnattingssted for skogsarbeiderne som plantet skog. I tillegg var det, som vanlig på den tiden, et rom til kokka med matlager og seng. Siden forfalt den, før min far overtok den og pusset den opp. På Barnas skogdag var det nytt liv i Skogshytta – og bordet som skogsarbeiderne spiste ved for 70

Skogshytta på Sandjorda gård i Bodø er fra 1956, og var overnattingsplass for skogsarbeiderne. Under Barnas skogdag ble den fylt med nytt liv.

år siden, var base for barna som bygget fuglehotell, forteller Jentoft.

Hennes far var for øvrig eldste deltaker på Barnas skogdag, og er den som har stått for plantingen av skogen hvor arrangementet foregikk.

– Nå var skogen full av en ny generasjon. Mange av barna som kom, hadde aldri vært i skogen før. Flere spurte om de kunne komme igjen. En lærer spurte oss etterpå om å få låne Da Vinci-broen, og en sløydlærer spurte om å få låne fuglehotellet for å ta mål av den og lage enda flere. Det at flere finner veien ut i skogen og vil lære om den, synes →

Skogsarbeidernes gamle matbord bestod prøven – ivrig snekring til tross, ble det ikke ett eneste spikermerke i bordet.

jeg er veldig flott. Skogselskapet har en viktig rolle i å skape slike lavterskelarrangement, hvor flere blir kjent med alle skogens gode egenskaper, sier Jentoft.

Barnas skogdag er et gigantisk samarbeidslag. På til sammen 21 arrangement over hele landet deltar ulike lag og foreninger, kommuner og forvaltning. Noen bidrar med premier, noen er i skauen for å kappe ned gode emner til spikking, noen stiller med førstehjelpsutstyr, noen sørger for bål og en real svartkjele med kaffe. Til sammen blir det en innholdsrik Barnas skogdag med lokalt preg.

– Vi hadde både besteforeldre-parkering med kaffe, og en klovn som blåste ballonger. Området var lagt opp slik at man fikk gått seg en tur, uten å måtte gå verken for langt eller for fort, smiler Jentoft.

Skogselskapet Salten har ingen ansatte, det er styret som står for driften på frivillig basis.

– Da er det ekstra moro med så godt besøk. Vi hadde 200 innom, og det med fire arrangement for barn i Bodø den samme dagen. Vi håper å kunne gjenta liknende arrangement senere, sier Jentoft. ☺

Arrangørene i Bodø: Anna Cecilie Jentoft, Stian Stian Bentsen, Per Øyvind Jentoft, Ellen Solheim, Inger Johanne Jentoft, Johannes Jentoft og Ole-Bentik Bentzen. Foto: Kristin Gjelsvik-Bakke

SAKSET FRA STEINKJER-AVISA

– Viktig lærdom

Det yret av folkeliv under Barnas skogdag på Egge Museum i Steinkjer. – Vi samarbeider med 13 ulike aktører, og her kan barna lære om dyr, natur og friluftsliv. Alt med fokus på alt vi kan gjøre med skogen og hvordan vi tar vare på den, sier daglig leder i Skogselskapet i Trøndelag, Rannveig Kristiansen.

Albin Wærø, to og et halvt år, og mamma Linnea Liljebacke hadde tatt turen fra Ulven, Følling. – Det er mye man kan gjøre her som man ikke får til hjemme. Og det er viktig å lære hvordan man kan ta vare på skogen, sier Liljebacke.

SKOG OG *folke*HELSE

Skog er genialt! Skogen bidrar både til å reparere klimaet og til å styrke helsa vår. Vi samler et knippe skogsentusiaster, fagfolk og forskere på scenen i Oslo og Sandnes – bli med du også.

Anne Lindmo
er en av flere
foredragsholdere

I anledning Verdensdagen for psykisk helse inviterer Skogselskapet til foredragskvelder som utforsker skogens helsefremmende kraft – både ute i naturen og i det daglige liv.

Skogen dekker nesten 40 prosent av Norge, men vi vet fortsatt for lite om alt den gir oss. Skogen er ikke bare en ressurs for klima, biologisk mangfold og verdiskaping, men også for vår mentale og fysiske helse.

Vi samler fagfolk, forskere og andre skog- og treengasjerte for å dele kunnskap, erfaringer og inspirasjon. Sammen bygger vi bro mellom arkitektur, folkehelse, friluftsliv og skogbruk.

Skog på scenen:

OSLO:

Dato: Torsdag 16. oktober

Sted: Litteraturhuset

Tid: 17:30–21:00*

SANDNES:

Dato: Torsdag 6. november

Sted: Rogaland Arboret

Tid: 17:30–21:00*

*Dørene åpner kl 17:30, programmet starter kl. 18:00

Les mer på: skogselskapet.no

Visste du at

... treverk kan bidra til lavere stressnivå, bedre inneklima og mindre hodepine.

... skogen kan dempe angst og depresjon, og styrke konsentrasjon og immunforsvar.

... du daglig omgir deg med mange flere produkter som er laget av tømmer enn du kanskje er klar over.

SKOGSELSKAPET

Skogen som klimaverktøy

«Alt henger sammen med alt». Sjelden er det velkjente Brundtland-sitatet mer treffende enn når vi snakker om skogen og sammenhengen mellom klimaendringer, internasjonale klimamål og naturmangfold.

TEKST: SIRI GJELSVIK

– Jeg er opptatt av at vi skal ha en felles plattform å bygge kunnskapen fra, sier Jon Olav Brunvatne (bildet), seniorrådgiver i avdelingen for skog- og ressurspolitikk i Landbruks- og matdepartementet (LMD). Han har jobbet med skog og

klima i en årrekke, og er blant de faste bidragsyterne til stortingsmeldinger og kunnskapsgrunnlag for politikerne.

Vi vet at skogen tar opp og lagrer

karbon. Omtrent halvparten av tørrvekten i et tre er karbon, sugd ut av atmosfæren gjennom fotosyntesen. Vi vet at trær i vekst tar opp mer karbon enn trær som er gamle, mens karbonmengden er størst i gammel skog. Vi vet at

skogen, med trær i alle aldre, er viktig for et mangfold av arter. Vi vet at skog er en viktig ressurs i det grønne skiftet, som råmateriale til alt fra bygg og

bioenergi til en rekke andre produkter hvor stoff fra tømmeret inngår.

Med en slik smørbrødsliste er det også duket for interessekonflikter.

Brunvatne har en pedagogisk tilnærming. Vi må snakke om det vi vet, for å bygge en felles forståelse. Da har vi et bedre grunnlag for gode diskusjoner, når ulike hensyn må vektas mot hverandre.

Med stikkordene skog og klima, klimapliktelser og klimatilpasning, tar Brunvatne oss gjennom ulike spørsmål:

☞ Menneskeskapte klimaendringer

– Vi er inne i en av de varmeste periodene på flere tusen år. I ulike sammenhenger er det folk som sier at klimaet varierer, som et argument mot at endringene vi nå ser er menneskeskapte. Det er mange faktorer som påvirker klimaet. Blant annet har vi istider med regulære mellomrom. Det skyldes helt naturlige prosesser i naturen, som solaktivitet, jordas akse-helling og jordas bane rundt sola som varierer mellom å være en sirkel og en ellipse. Så ja, klimaet varierer, men forskerne har i stor grad kontroll på de faktorene. Det er først når du legger til den menneskelige komponenten, i form av utslipp av klimagasser, at beregningsmodellene kan forklare temperaturendringene vi ser nå. Det er med stor vitenskapelig sikkerhet vi kan si at klimaendringene er menneskeskapte og skyldes klimagasser.

☞ Hvorfor snakker vi om togradersmålet?

– Vi har figurer fra klimapanelet som sier noe om den observerte temperaturen og hvilke veier det kan ta videre. Ved en temperaturøkning globalt på to grader, er det mange søyler som begynner å bevege seg fra gult til rødt. Det handler om økosystemer, ekstreme værhendelser og ting som vil påvirke oss. Mye av dette tar merkbart av fra to grader og oppover. Det er bakgrunnen for at vi har mål om to grader eller bedre. Ulike utslippsbaner viser hvordan vi kan nå dette målet.

Det er kanskje mest sannsynlig at vi havner i de midlere utslippsbanene, som også innebærer en veldig tøff omstilling. Alle utslippsbanene som havner på rundt to grader innebærer også veldig raske og dype kutt i utslipp. Dette er det viktig at vi har helt klart for oss.

☞ Hva ligger i togradersmålet?

– For å nå togradersmålet må arealbruken i verden endres fra utmark, beite, dyrka mark, og over til de arealene man trenger. Her er det skog det er snakk om. Enkelte scenarier viser at vi må påskoge arealer på opptil 10 millioner kvadratkilometer. Det tilsvarer omtrent størrelsen av USA.

Samtidig må det høstes til bioenergi på et nesten like stort areal. I alle utslippsscenarioene som når togradersmålet, øker bruken av bioenergi kraftig. Det er snakk om en 5-6-10-15-dobling sammenliknet med i dag. Dette er nødvendig for å erstatte fossile energikilder. Behovet for biomasse øker derfor kraftig. Utfordringen er mengden som må skaffes.

Karbonnegative teknologier som biokull og karbonfangstanlegg basert på bioenergi er også lagt inn i disse modellene.

☞ Hva betyr to grader global oppvarming for Norge?

– En global temperaturøkning på to grader betyr enda høyere temperatur i områdene ved polpunktene, altså særlig her i nord. Det gjør at hvis vi snakker om to grader globalt, så vil temperaturen her i nord unngåelig være høyere. Klimamodellene viser at det om hundre år kan være fire grader varmere i Norge.

For skogen har det stor betydning. Fire grader er forskjellen på om du kan dyrke gran og furu, eller om du er over i bøk og eik og andre varmekjære løvtrær. Små endringer i temperatur har stor betydning i skogen. Med tanke på at skogen forvaltes i hundreårsperspektiv, er dette viktig å ha med seg i valg av treslag, foredling av frø, og andre problemstillinger som påvirker skogen framover.

☞ Hvordan påvirker klimaendringene skogen?

Vi må være forberedt på store endringer. Mye av dette ser vi allerede lengre sør i Europa:

- ☞ Økt temperatur påvirker hvilke treslag som trives her. Skogtypene endres. For eksempel trives ikke den norske grana så godt når det blir varmt, mens enkelte lauvtrær og furu trives bedre.
- ☞ Tregrensa kryper oppover. Det gir samtidig muligheter til å drive produksjon på andre arealer.
- ☞ Vi får en mye lengre vekstsesong, på godt og vondt. Lengre somre fører blant annet til at skadedyr som granbarkbillen rekker to omløp i løpet av en sesong, og kan gjøre mye større skade.
- ☞ Risikoen for naturskade øker. Med mer ekstremvær øker faren for tørke, skogbrann, flom, ras og skred, tung snø og snøbrekk, frostskafer og andre forhold som skader skogen.

Hva kan vi gjøre for å klimatilpasse skogen?

- ☞ Skogplanter og -frø kan foredles i retning av mer klimarobuste planter. Klimaendringene går så fort at naturen sliter med å henge med. Gjennom foredling kan vi vinne litt tid, og hjelpe til med klimatilpasningen.
- ☞ Treslagblanding. Blandingsskoger er mer robuste. Ved å bruke systemer for valg av treslag (proveniensvelger), kan vi sørge for riktig plantetype på riktig sted. For eksempel kan det hende vi skal forynge skogen med mer furu og lauv etter en hogst enn det som har vært gjort før. Viltforvaltning spiller også en rolle i dette: Enkelte steder har det vært vanskelig å få opp annet enn gran, på grunn av mye elg og hjortevilt.
- ☞ God skogskjøtsel. Vi vet at hvis vi er flinke med ungskogpleie (rydde skogen før trærne blir store, for å gi plass til de beste fremtidstrærne), så skaper vi mer stabile skoger som tåler klimapåkjønning. Samtidig skal vi være forsiktige med sene tynningsinngrep, som øker risikoen for skader.

Hva er forskjellen på karbon fra skog og fra olje?

– Atmosfæren ser ikke forskjell på om CO₂-molekylene kommer fra skog eller olje. Men dette er to ulike karbonkretsløp, hvor tidsfaktoren er helt sentral. Vi utvinner olje som har brukt tusenvis av år på å anrikes der nede, og bruker det veldig raskt. Det hadde i og for seg ikke vært noe problem å bruke fossile kilder bærekraftig hvis vi bare hadde brukt like mye som ble fossilert, men det er ikke tilfelle.

I skogen er det et annet tidsløp som gjelder. Vi kan si at omløpstiden for skogen i Norge er omtrent 100 år. Skog kan også bli eldre enn det, men uansett snakker vi om en helt annen tidsskala enn for olje og gass. Tar vi et kortsiktig blikk på skog, er det ikke særlig mer bærekraftig enn olje. Med et langsiktig blikk, ser vi at hogst gir et utslipp der og da, men at tilveksten tar opp igjen karbon over tid. Det tar mye kortere tid å rotere karbonet i skog. Derfor blir det kluss hvis vi påtar oss en forpliktelse for hva vi skal gjøre i det korte kretsløpet (som for eksempel skog), og samtidig blander inn det lange kretsløpet (olje, kull og gass).

For eksempel: Mange sier at det er nå det haster, og at det er fare for vippepunkter. Men vi kan ikke ha en vippepunktstrategi for skog, og samtidig la korken være av på oljebrønner.

Karbonbalanse og klimamål

– Å forstå karbonbalansen er nøkkelen til å forstå denne problematikken. CO₂-utslipp blir ikke borte. Det brytes ikke ned før det blir fossilert. CO₂ kan enten gjøre av seg i atmosfæren, havne i landøkosystemene, eller i havet. Av det vi slipper ut, havner omtrent halvparten i atmosfæren. Land og hav tar en fjerdedel hver.

Sammenhengen er enkel: Hvis vi reduserer utslippene, er det mindre CO₂ som må tas opp. Hvis avskogingen øker, vil kretsløpet brytes og landopptaket gå ned. Hvis vi øker skogmengden, eller gjør nye klimatiltak i skogen ut over det som gjøres i dag, vil landopptaket øke.

Det overordnede målet i klimaavtalen er å stabilisere klimagasskonsentrasjonen i atmosfæren på et nivå som hindrer farlig menneskeskapt oppvarming av klimasystemet. Slik stabilisering er det forutsatt at tar 100 år. Vi kan derfor konkludere med at de globale klimamålene er langsiktige, noe som øker skogens mulighet til å bidra.

Hvordan kan vi øke karbonopptaket i skogen?

- Plante skog på nye arealer.
- Tettere planting. Flere planer gir høyere skogproduksjon og dermed økt karbonopptak.
- Ungskogpleie. Rydding (tynning) av skogen mens trærne er unge. Det gir økt tilvekst, de beste trærne får rom til å vokse, og tømmeret får bedre kvalitet.
- Skoggjødsling. Skog som nærmer seg hogstmoden alder kan få nitrogengjødsel. Dette øker tilveksten de siste 8-10 årene før hogst.
- Bruke foredlet plantemateriale som gir klimatilpasset skog med bedre vekst.

Karbonopptak i skog – utvikling og måling

– Hogst gir et umiddelbart utslipp, mens tilvekst gir opptak. Så hvis du en periode sparer tømmer, vil tilveksten øke. Etter hvert modnes skogen, og opptaket synker. Å plante skog på nye arealer, gjør at opptaket øker. Hvis vi øker bruken av langlivede treprodukter produsert innenlands vil dette også telle som et opptak.

Skogens opptak av CO₂ varierer over tid. Det har vært vanlig å si at skogen i Norge tar opp CO₂ tilsvarende halvparten av utslippene våre. Det stemmer ikke mer. Det har minket til rundt en tredjedel, på grunn av at skogen eldes, økt hogst, økte skader og mortalitet, og ikke minst nedbygging av areal. Nedbyggingen av skogarealer utgjør et CO₂-utslipp på to-tre millioner tonn i året. Det er også mye av den beste produktive marka som bygges ned.

I kurvene som viser karbonopptaket i skogen i Norge, ser vi også mye av historien til skogen. For eksempel ser vi at skogreisningsskogen – altså den skogen som ble plantet særlig rett etter krigen – er i ferd med å nå tilveksttoppen, og flater ut. Under finanskrisen ble det en periode hogget mindre – derfor er opptaket høyere disse årene. Lavere planteaktivitet påvirker kurven negativt.

(www.nibio.no)

Norske skoger tar opp 20,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter årlig. I tillegg var det et opptak på 0,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i karbonlageret i treprodukter. I skog- og arealbrukssektoren er netto opptak 15,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter per år. Dette tilsvarer til sammen cirka én tredel av Norges totale klimagassutslipp fra øvrige sektorer.

(landbruksdirektoratet.no)

Lagerbalansen i norsk skog

I Norge har vi nå passert én milliard kubikkmeter i stående volum skog.

Differansen mellom tilvekst og hogst er den mengden karbonlager vi bygger: I snitt ble det hogget 14,3 millioner kubikkmeter på produktiv skogsmark i perioden 2019-2023. Samtidig var den årlige nettotilveksten på produktiv skogsmark 17,8 millioner kubikkmeter. (*ssb.no*)

Hogst gir et umiddelbart utslipp, fordi karbonet i treet frigjøres. Men trevirke kan brukes til å erstatte stål, betong og olje. Dette kalles «substitusjonseffekten». Den delen av treet som lagres i varige treprodukter holder karbonet borte fra atmosfæren gjennom tregjenstandens levetid, inntil den forbrennes eller forråtner.

Vanskelige avveininger

– Omstillingen vi står overfor byr på vanskelige avveininger. Det går an å si at SÅ mye skog kan vi ikke plante, det går ut over biologisk mangfold. Eller SÅ mye bioenergi kan vi ikke høste, det går ut over artene. Samtidig, hvis temperaturen globalt stiger så mye som vi ser for oss her, vil mange arter utryddes over hele kloden. Vi er i en situasjon hvor vi må velge mellom pest eller kolera, for å sette det på spissen.

Vi vet at vi trenger storskala med bioenergianlegg, og masse skogplanting. Det kan ha negative konsekvenser for biologisk mangfold. Vi må balansere hensyn. Det betyr at hvis vi skal bygge en jernbane som skal erstatte flytrafikk, så vil det påvirke biomangfold. Det vil også bety noe for skog, men det kan likevel være et riktig klimatiltak. Det samme gjelder tiltak som vindmøller og solparker, og ikke minst bygging av nett. Vi har et strømnnett som ikke er i stand til å klare den elektrifiseringen som må skje, og det vil det gå arealer til. Det er mange hensyn å ta her, og som er vanskelige avveininger.

Det er ikke vanskelig å se at dette blir tøft, og at vi må forvente enormt store endringer.

JOB:U hadde i år for første gang et reint jentelag, som var haket råere på skogsarbeid enn de fleste. Fra venstre Elsa Lilly Olea Johansson, Mari Skavåsen Briskerud, Nils Kristen Sandtrøen (landbruksminister), Lars Erik Rønningen (prosjektleder), Thea Charlotte Wester og Josefine Marie Sydness (arbeidsleder).

Lovende for rekruttering til skogen

Begeistrede ungdommer. Begeistrede foreldre. Begeistrede politikere. Begeistret landbruksminister. Det har vært en god sommer for rekrutteringsprosjektet JOB:U.

Godt over 200 ungdommer hadde sommerjobb i skogen gjennom JOB:U i år, som nå gjennomføres i ti av landets fylker. Prosjektet startet i Hedmark i 2021. I 2022 ble det et nasjonalt Velg Skog-prosjekt, støttet av Verdiskapningsfondet. I år ble JOB:U-modellen også kopiert i Sverige.

– I år laget vi kompetansedag på Evenstad, hvor over 100 JOB:U-ungdommer deltok. JOB:U i Sverige ble også invitert på denne dagen. Her ble de testet i praktisk kunnskap og fikk innblikk i skogforvaltningen, sier Lars Erik Rønningen, prosjektleder for JOB:U i Skogselskapet.

Fagdagen gav mersmak for flere ungdommer – sitater fra fagdagen var «jeg skal søke til Evenstad (Universitetet i Innlandet, fagområde skog og utmarksforvaltning, red anm) når jeg er ferdig med videregående», og «jeg fikk

lyst til å lære mer om skogen».

– Foreldre har tatt kontakt og takket for at vi lærer ungdommene deres om skogbruk. Ei jente ble så inspirert at middagspraten nå ofte dreier seg skogbruk og ungsogpleie, smiler Rønningen.

– Kjempebra jobbet – akkurat såne prosjekter trenger vi, var den klare meldingen fra landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen som besøkte JOB:U hele tre ganger i løpet av sommeren. På Åsnes i slutten av juni fikk han prøve seg med ryddesaga sammen med ungdommene, under kyndig veiledning av instruktører fra Skogkurs.

Ministeren var opptatt av at ungdommer tidlig må få prøve seg i jobb, noe JOB:U i høyeste grad legger til rette for.

– Landbruksministeren ser samfunnsnyttien i prosjektet, og verdien av at

dette er et lavterskeltilbud. Ungdommene trenger ingen forkunnskaper for å være med, de får opplæringen de trenger gjennom prosjektet. I innlandet er det bred tverrpolitisk enighet om at JOB:U skaper så gode verdier at dette bør vi beholde, sier Rønningen.

JOB:U-ungdommene jobbet med ungsogpleie i felt gjennom sommeren. Etter omtrent en uke i skogen er det lagt inn en skoledag med teori om skog og skogbruket, og etter endt arbeidsperiode får alle kursbevis i ungsogpleie. I tillegg kommer både erfaring og kontakter i skogbruket.

Regjeringen har lansert et ungdomsløft for å snu den negative utviklingen i skolen og få 100 000 unge tilbake i arbeid. Arbeidsgivere inviteres også til å delta i dette løftet, noe Skogselskapet gjør gjennom JOB:U. 40 prosent av ungdommene som har hatt sommerjobb via JOB:U har vurdert å gå videre, eller gått videre med utdanning eller jobb i skognæringa.

– Vi har for første gang hatt et reint jentelag, som landbruksministeren også fikk hilse på, sier Rønningen. ☺

Før publikum slapp inn på området var det offisiell åpning. Per Almqvist fra Mathiesen Eidsvold Værk og Line Henriette Holten fra Skogselskapet ønsket velkommen og sto sammen for «snorklipping» ved å sage over en stokk. Arrangementsansvarlig Karl Henrik Berke til venstre, og til høyre, speaker og altnuligmann Ola Gram Dæhlen. Foto: Line Venn

Hurdagene 2025:

Et skikkelig bransjetreff

Det ble publikumsrekord og tidenes bransjetreff på Hurdagene 19. og 20. september. Kø på E6 skapte overskrifter, da over 4000 besøkende fant veien til Norges største skogsmaskinmesse som avholdes i Hurdal hvert fjerde år.

TEKST: LINE VENN

Per Almqvist i Mathiesen Eidsvold Værk er medarrangør sammen med Skogselskapet. Han åpnet Hurdagene sammen med Line Henriette Holten, styreleder i Skogselskapet.

På åpningen benyttet Almqvist anledningen til å minne om hvordan messa hadde utviklet seg siden første gangen i 1991.

– Da hogde noen få hogstmaskiner flere hundre kubikkmeter virke i løpet av dagene for å demonstrere for publikum som måtte gå lange strekk og busses rundt. I dag har messen blitt mer kompakt og effektiv, med flere utstillere på mindre areal som gjør den mer besøksvennlig. Så har vi også langt flere besøkende. Her stiftes bekjentskap, det skrives lister, avtaler og kontrakter. Dessuten møter barn og unge maskiner og næringen noe som forhåpentlig gir økt rekruttering. Hurdagene har blitt en viktig møteplass for den praktiske og utøvende skognæringen, sa Almqvist til de oppmøtte som stod ved inngangen og ventet klokka ni fredag morgen. Så ønsket Line Henriette Holten alle velkommen, og sammen sagde de over en liten trestamme for å erklære Hurdagene 2025 for åpnet.

Inne på Eidsvoll Verk skistadion og i skogene rundt hadde over 60 utstillere rigget seg til med alt fra store til små maskiner, telt og bålpanner. Det var røde Komatsu-maskiner, blå Rottne og grå og gule Ponsse. Det var Woodmizers småsagbruk, og kleskolleksjoner som reklamerte for H-serien til John Deere og for Stihl motorsager. En gammel

Det var litt av hvert å få med seg av effekter på utstillernes stand. Adrian fra Kongsberg videregående skole avdeling Saggrenda spesialiserte seg på capser, og toppet det hele med en vintage-caps fra Norsk Skogbruk. Foto: Astri Kløvstad

vedkløyver demonstrerte hvordan maskin og mek var i gamle dager. Hos Espegard like ved viste unge oppfinnsomme gutter frem et nytt og effektivt pakkestativ for vedsekker med fem i slengen.

Taubanemiljøet var godt representert, både med T-vinsj og den nye banen fra Østerrike som skal gå hos Valdres Skog i Bagn. De østerrikske leverandørene fra Mayr Melnhof hadde stilt mannssterke opp. Like ved viste Skogservice frem både små og store maskiner. Flere opplever større interesse for de små skogsmaskinene den siste tiden, med økt tynningsaktivitet på grunn av gode massevirkepriser, men også økt interesse for lukkede hogster og småflatehogst og mer søkelys på sporskader. I tillegg til Skogservice var også Terri og Antons Timber med Alstor representert med mindre maskiner.

På fredagen var aktørene i næringen på plass, entreprenører, skogsmaskinførere, skogeiere og ikke minst elever fra videregående skoler og studenter som studerer skogfaget. Nærmere 300 ungdommer meldte seg da de fikk tilbudet. Det var fem ganger så mange →

Foto: Jørn Hindklev

Foto: Line Dahle

På Skogselskapets stand var gjetting/fassetting av treslag en av aktivitetene. Vilde Sætre fra Skogselskapet i Buskerud og Telemark satte Merete Larsmon med flere på prøve. For disse ble det lett match. Foto: Astri Kløvstad

Foto: Line Venn

Lassbærersimulator vekker interessen til ungdommene. Foto: Jørn Hindklev

Foto: Line Venn

Det var god stemning og flere muligheter til en pause rundt i løypa. Her fra standen til John Deere.

– Når vi dobler antall utstillere, og nesten dobler antall besøkende, bekrefter vi at Hurdagene er Norges desidert viktigste møteplass for skogbruket. Noe vi er så inn i granskauen fornøyd med! sier arrangementsansvarlig Karl Henrik Skinstad Berke i Skogselskapet. Foto: Astri Kløvstad

Det var stor interesse for fagforedragene. Foto: Line Venn

Halvor Garaas var kommentator da landslaget i motorsag hadde oppvisning på lørdagen. Foto: Jørn Hindklev

Maskinentreprenørenes forbund arrangerte NM i lassbærerkjøring for både lærlinger og profesjonelle maskinførere. Her er Mathilde Granli som er lærling hos Holth Skogsdrift ferdig med å stable klosser. Foto: Astri Kløvstad

Sjølveste sjefen i MEF, Julie Brodtkorb, sto for premieutdelingen da vinnerne i Lassbærer-NM var kåret. De som kom på pallen var f.v.: Jonas Holmbrø (3. plass), Simen Sletten Nilsen (1. plass) og Kristian Ryntveit (2. plass) i proffklassen, og Martin Næve (2. plass), Per Håkon Greni Dystland (1. plass) og Eivind Bergene (3. plass) i lærlingeklassen. Foto: Astri Kløvstad

Håvard Midtskogen holdt minikurs i ungskogpleie for Skogkurs. Foto: Line Venn

som sist. Ungdommen fikk også med seg en quiz ute i løypa, slik at de hadde relevante spørsmål å stille på de større standene.

Lørdag var familiedag. Da kom barnefamilier fra Eidsvoll og omegn med flere, og blide unger satt i hver hogstmaskin oppe i skogen. Nede på stadion raste

motorsagene, da landslaget i motorsagtevling satte i gang med landslagssjef Halvor Garaas som kommentator. Sverdsnuing, kapping og kvisting ble håndtert på rekordtid. Laget kom på femteplass i VM i Østerrike i 2020, og trener nå til nytt VM i Slovenia i mars neste år.

I den andre enden av stadion foregikk lassbæremesterskapet i regi av MEF. Her fikk deltagerne bryne seg på finger-spissfølelse med lassbærerkranføring. Norgesmester i lassbærerkjøring 2025 ble Simen Sletten Nilsen.

På sletta hadde også Skogselskapet stand med slagordet «Er du fake eller hel ved». Og Norsk Skogbruk hadde messetilbud på abonnement med oppstartspremier og utlodning av en motorsag. Særlig lommelerkene var populære.

Skogkurs, NMBU og Nibio holdt fagkurs. Blant annet snakket Axel Granhus på Nibio om lukket hogst i praksis. Line Nybakken på NMBU fortalte om tørkestressundersøkelsene sine og klimaendringenes påvirkning på skogen, mens Håvard Midtskogen holdt minikurs i ungskogpleie for skogkurs. Nibio hadde også med plantedrone.

Det var i det hele tatt umulig å ikke finne noe for enhver smak for de som hadde tatt veien til Hurdagene i år, hvis de var interessert i skogbruk. Slik oppsummerte Almquist i Mathiesen Eidsvoll Værk det også:

– Utstillerne var spesielt fornøyde, fordi de utelukkende traff målgruppa si, alle besøkende var der fordi de var interessert i skogbruk. Karl Henrik Berke i Skogselskapet var pytt og panne i organiseringa og kunne fornøyd konstatere at det aller meste gikk etter planen. ☺

Norsk Skogbruk 70 år

Hadde Norsk Skogbruk vært ei gran på god, østlandsk skogsmark, ville vi snakket om hogstmoden alder. Er tilvekststoppen nådd for Norges eneste uavhengige fagblad for skogbruk?

(Det er et retorisk spørsmål, og hvis du må tenke på svaret trenger du i hvert fall et abonnement på Norsk Skogbruk.)

Siden Skogselskapet ble etablert i 1898, har skogsakens aktualitet vært framhevet ved enhver anledning. Vi kan si det samme i dag – dessverre med større tyngde enn før. Vi snakker om klimakrise og naturkrise, og kampen om arealene. Skogen er helt sentral i denne diskusjonen, som vekker sterke følelser. Like sentral i denne diskusjonen er Norsk Skogbruk.

VIKTIGE SAMMENHENGER

Skogselskapet har tre satsingsområder: Skog og helse, skog og klima, og skog og skogbruk. Skog og helse må kunne sies å være mer interessant enn kontroversielt, med stadig mer forskning som viser hvordan og hvorfor skogen er bra for helsa vår. Skog og klima løfter kompliserte sammenhenger og vanskelige avveininger som må gjøres. Når vi kommer til skog og skogbruk, nærmer vi oss et tema hvor det i enkelte sammenhenger nesten ier berøringsangst. «Jeg trodde jo at det er slemt å hogge trær. Det er et vanlig syn i miljøet jeg kommer fra», sier Jon Almås i et intervju med (nettopp) Norsk Skogbruk (se utdrag på neste side).

SKOGBRUK I UTVIKLING

Da Norsk Skogbruk ble etablert i 1955, var skognæringen i sine velmaktsdager. 70 år senere er både skognæringen og mediebildet et annet. Norsk Skogbruk har fulgt næringen gjennom skogreisningen, hvor alt handlet om å produsere trær (les: gran), med alt fra hormonsprøyting og gift til tørrlegging av myrer. På 60-tallet begynte mekaniseringen av skogbruket, og dermed kom også flere skogsveier, for å bedre

70 år med nyheter om: Skogbruk, maskin/teknikk, industri, trebruk, økonomi og marked, politikk, forskning, skogskader, natur, miljø og klima og bioenergi. Redaksjonen anno 2025: F.v. Marit Venn, Astri Kløvstad, Line Dahle, Line Venn og Jørn Hindklev.

adkomsten. For øvrig populære blant friluftsfolket både sommer og vinter. På 70-tallet vokste naturvernbevegelsen fram, og begrepet «flersidig skogbruk» favnet også skogen som rekreasjonssted. Ikke uten motstand – ivrige produksjonsskogbrukere var ikke begeistret over innblandingen. På 80-tallet ble flerbruk og vern av skog offisiell politikk. På 90-tallet kom lavkonjunktur og internasjonalisering av skogbruket, og redusert lønnsomhet. I dag snakkes det om sertifisering, bærekraft, lukkede hogstformer og fremtidsskog. Der «granåker» var svaret på 50-tallet, målbæres nå blandingsskog og klimatilpasning. Norsk Skogbruk har vært med hele veien, med fagartikler, reportasjer, skråblikk og debatt – tidvis hissig – i spaltene.

REDAKTØRSTYRT

Norsk Skogbruk ble etablert av Forstmennsforeningen, Skogtekniker-

forbundet og Skogselskapet. I dag er det Skogselskapet som eier fagbladet. Men redaksjonen er uavhengig. Så til de grader, må det være lov å si. For selv om Norsk Skogbruk deler både kontorlokaler og lunsjrom med Det norske Skogselskap i Oslo, er det ingen tvil om hvem som bestemmer hva som kommer på trykk. Redaktørplakaten håndheves klart og tydelig, både internt og når en og annen utenfra prøver seg på å snakke i store bokstaver. I en tid hvor uavhengighet og redaktørstyrte medier utfordres, er dette en ekstra grunn til å gratulere Norsk Skogbruk med 70 solide år.

Gjennom kombinasjonen av kunnskap og kritisk blikk bidrar Norsk Skogbruk til en bedre debatt om hva som er et godt og bærekraftig skogbruk, i en tid hvor hensynet til klima og natur må veies mot hverandre i stadig flere sammenhenger. 🌿

F.v. Jon Almås startet showet med å la nyansatt skogbruksleder i AT Skog Anne Austjord Våle og næringspolitisk sjef i Glommen Mjøsén Skogs Yngve Holth, knuse myter om skogbruket.

Arendalsuka:

Trær, tall og tullball i Arendal

Mange har fulgt med på Jon Almås' program fra hans nye liv som bonde i Nes. Gården består også av 270 mål med skog, som var nok til å hanke ham inn som programvert til Skogløftet-talkshow på Arendalsuka; «Trær, tall og tullball».

TEKST OG FOTO: LINE VENN

Da Skogløftet inviterte til talkshow under Arendalsuka, var køen av interesserte så lang at ikke alle kom inn. Jon Almås, ny-kjent fra serien «Jon blir bonde», var talkshow-vert, og lovte å innfri tittelen med rundt 60 prosent «trær», 30 prosent «tall» og 10 prosent «tullball».

Han startet med å fortelle at han var blitt bonde, fordi han alltid hadde drømt om å stå foran Stortinget og rope «ærlige tall». Vi regner den inn i tullball-prosenten. Men utsagnet om at han hadde søkt konsesjon på gården med begrunnelse at han skulle drive tradisjonelt landbruk, nemlig med «lite inntekter, store utgifter og mye surr», regner vi inn i tall-og-fakta-prosenten. Innenfor prosentandelen «trær» startet

«Jeg trodde jo at det er slemt å hogge trær. Det er et vanlig syn i miljøet jeg kommer fra.»

Jon Almås

han med å fortelle om sine 270 mål med skog, som han ikke var særlig imponert over. 40 mål er vernet og resten av arealet skal ha vært ganske uthogd da han overtok, med unntak av en del

gråor ..., skal vi for en gangs skyld tro mannen. Av rynkingen på nesen, gjorde vi det.

SKOGLIGE ERKJENNELSER

Som ny skogeier og nå programvert for skog-talkshowet på Arendalsuka, hadde Almås tydd til det eneste rette verktøyet mener vi, nemlig å abonnere på Norsk Skogbruk. Og det høstes ut som han hadde fått med seg mye allerede, da han ramset opp informasjon om både karbonfangst i skogen og eikeskogbruk. Han fortalte også om ungskogpleie.

– Jeg hadde tenkt at skogen stelte seg selv, da jeg overtok gården, men skjønner nå at den må skjottes. Jeg må innrømme at jeg dette første året har

konsentrert meg om jordbruks-drifta, men jeg har faktisk vært noen timer i skogen med ryddesag og skjønner prinsippene om å velge fremtidstrær, fortalte han Norsk Skogbruk etter showet.

Programverten fra NRK påberopte seg å være en kritisk leser, men skal etter hvert ha blitt overbevist om at trær som vokser fanger mer karbon enn gamle trær, og at når felte trær går til konstruksjonsvirke, plantes nye i skogen – og at dette ikke er destruktivt.

– Jeg trodde jo at det er slemt å hogge trær. Det er et vanlig syn i miljøet jeg kommer fra. Men nå forstår jeg at det er bra å bruke skogen, sa Almås. På spørsmål om hvilke planer han har for skogen sin, svarte han at han ikke hadde det klart for seg ennå.

– Men det er i hvert fall en brukbar vedskog. Og så har jeg lyst å kjøpe et gårdssagbruk og skjære materialer til eget bruk, fortalte Almås.

MYTEKNUSING

Talkshowet startet med myteknusing om skogbruket sammen med fagfolk.

Relativt nyansatt skogbruksleder hos AT Skog Anne Austjore Våle parerte godt sammen næringspolitisksjef i Glommen Mjøsen Skog Yngve Holth. Almås fikk dem til å tilbakevise flere påstander som at skogen forsvinner, at klimaargumentene for skogbruk er grønnvasking, at bare noe av trevirket havner i bygg mens resten blir borte, og at den planta skogen ikke gir kvalitetsvirke. De svarte med fakta og kunnskap lesere av Norsk Skogbruk er godt kjent med, men som køen utenfor lokalene sikkert hadde hatt godt av å høre.

Skogløftets to arrangementer var vel gjennomført og godt besøkt. De fikk også positiv omtale av panelet som vurderte hvilket arrangement på Arendalsuka som på en kreativ måte klarte å skille seg ut fra mengden av de ikke mindre enn 2333 arrangementene i den lille sørlandsbyen på latterlig få dager – den såkalte Gullpollen. 🍷

(Dette er et utdrag fra en artikkel i Norsk Skogbruk. Les hele artikkelen på Norsk-Skogbruk.no)

Overskudd fra treindustrien blir til vaskemiddel

Finske Kiilto lanserer et nytt vaskepulver der fossile råvarer erstattes med lignin – en biopolymer utvunnet av norsk gran og levert av Borregaard i Sarpsborg. Lignin er et overskuddsprodukt fra treindustrien, så det trengs ingen ekstra hogst.

Ifølge Kiilto gir dette vaskepulveret halvert karbonavtrykk, samtidig som klærne blir like rene. Produktet retter seg mot profesjonelle brukere som vasker arbeidsklær, restaurant- og sykehustekstiler.

Kiilto mener de er først i verden med lignin i vaskemiddel. Råvaren er imidlertid tilgjengelig for andre produsenter, og målet er at flere skal ta den i bruk for å redusere utslipp. Prisen skal ikke øke sammenlignet med tradisjonelle vaskemidler.

Borregaard omtaler satsingen som et eksempel på hvordan bio-baserte ingredienser kan erstatte syntetiske alternativer og bidra til mer bærekraftige løsninger.

Kilde: Norsk Skogbruk

Om Norsk Skogbruk

Skogselskapet eier fagbladet Norsk Skogbruk, men det inngår ikke i medlemskapet i Skogselskapet.

Ønsker du å motta Norsk Skogbruk, krever det et eget abonnement.

Ordinær pris er kr 1070,- per år, det inkluderer 11 papirutgaver og tilgang til saker bak betalingsmur på nettsiden.

Medlemmer i Skogselskapet får 15 % rabatt og betaler kr 910,- per år

Sakene på disse sidene er hentet fra fagtidsskriftet Norsk Skogbruk
www.norsk-skogbruk.no

Etter oppstarten av Kongsberg sølvverk ble det etablert en skyssstasjon på Bolkesjø i 1624. Foto: Ingvild G. Fliflet.

SKOGSELSKAPET I BUSKERUD OG TELEMARKE FEIRET 125 ÅR

Tømmer, fossefall og eldgamle hus røper skogens skjulte historier

Langs Rauadammen i Telemark skjuler det seg en dramatisk og fascinerende historie om tømmerfløtingens utfordringer. Fallet i Rauafossen gjorde at mye tømmer ble knust. Tømmerrenner var ikke nok – løsningen ble en 60 meter lang tømmertunnell, bygget av en mann alene.

Skogselskapet i Buskerud og Telemark markerte 125 år i skogens tjeneste med en vandring i tømmerhistorien. Rauadammen var et av flere vassdrag som spilte en viktig rolle i fløtingen av tømmer ned til Tinnsjøen, levendegjort av Liv Rigmor Flaa, Jon Ivar Finnekåsa og Tom Dammen:

– Rauafossen, et imponerende fossefall med et fall på 43 meter, gjorde fløtingen utfordrende. Mange stokker

ble ødelagt i det voldsomme fallet. På 1800-tallet ble det derfor forsøkt bygget flere tømmerrenner forbi fossen, men uten hell. Løsningen ble en tømmertunnell, hele 60 meter lang, med et tverrsnitt på 2,2 x 2,2 meter og et fall på omtrent 29 prosent. Tunnellen ble bygget av én mann alene, Marius Kristiansen, i perioden 1926–1929. Et imponerende stykke arbeid!

Anne Bolkesjø, styremedlem i

Skogselskapet i Buskerud og Telemark og bestyrer på Bolkesjø gård, ønsket velkommen til gården som består av Nigard og Uppigard, to gårder med godt bevarte historiske bygg.

– Telemark og Bolkesjø har lange tradisjoner som turistmål. På 1800-tallet vakte den ville og urørte naturen i «Thelemarken» oppsikt langt utenfor landets grenser. Den danske geologen Jens Esmark «oppdaget» Rjukanfossen

Torgeir Straand spilte hardingfele på loftstrappa kjent fra Adolph Tidemands maleri «Norsk juleskikk». Foto: Anders Hals.

Per Kristoffersen og Hølje Kr. Jore.

Gode kollegaer bidro på jubileet, her Øvind Ringstad fra Skogselskapet i Østfold som serverte søtsaker.

Omvisning ved Raudadammen, et område med rik tømmerhistorie.

Årestua. Foto: Anders Hals.

i 1810 og meldte entusiastisk til kongen i København at dette var verdens høyeste fossefall. Det stemte ikke helt, men det bidro til at mange fikk øynene opp for regionens spektakulære natur, fortalte hun.

Etter oppstarten av Kongsberg sølvverk ble det på Bolkesjø etablert en skystasjon i 1624, som var en dagsreise mest hest unna byen. Stasjonen er i dag er fredet, og står

som et urørt vitnesbyrd om historien. Vi fikk også omvisning i det som regnes som Norges eldste bolighus i tre, Årestua, som er datert helt tilbake til 1220-tallet. Anne Bolkesjø fortalte om familiens arbeid med å restaurere bygget til brukbar stand. I dag består bygget mye av det originale tømmeret, et tydelig bevis på hvor holdbart og verdifullt treverk kan være.

Torgeir Straand spilte hardingfele på

loftstrappa kjent fra Adolph Tidemands maleri «Norsk juleskikk», og dagen ble rundet av med en festmiddag hos Søstrene Storaas.

Tusen takk til alle som deltok, bidro og gjorde dagen spesiell. Vi setter stor pris på alle gaver og gode ord i forbindelse med jubileet. ☺

Foto: Marka/Per-Inge Johnsen

VELG SKOG NORDAFJELLS

Skogen lokket på Markamessa

På Markamessa fikk ungdom møte hele bredden i skognæringa – og et glimt av karriereveiene som ligger foran.

TEKST: SONDRÉ AAVATSMARK, PROSJEKTLEDER I VELG SKOG NORDAFJELLS

5.–7. september gikk Markamessa av stabelen for første gang ved Mosjøen videregående skole, avdeling Marka. MARKA er en messe som kombinerer landbruk, skogbruk, jakt og fiske med mye mer. Her presenterte utstillere fra ulike sektorer alt fra moderne teknologi og maskiner til tradisjonelt håndverk og praktiske aktiviteter. Skognæringa var godt representert, og deltakerne fikk oppleve og se alt fra tradisjonell og moderne saging til skogsmaskiner, samt prate med leverandører, tømmerkjøpere og andre aktører i næringa.

For Velg Skog Nordafjells handler det om å synliggjøre mangfoldet i skognæringa og rekrutteringsmulighetene

Foto: Marka/Per-Inge Johnsen

”
På arenaer som Markamessa kan vi stå sammen om å løfte fram skognæringa, vise bredden i yrkesmulighetene og inspirere ungdom til å velge en framtid i skogen.

i regionen. Slike messer gir oss en unik arena der ungdom og andre ser at skogbruk ikke bare er motorsager og hogstmaskiner, men en næring med karrierevalg innen klima, teknologi, miljø og bærekraft. Her kan vi møte elever ansikt til ansikt, svare på spørsmål, dele erfaringer og vise hvilke utdanningsløp som kan føre til jobb i næringa. Målet er å vekke nysgjerrighet og åpne veien for flere til å velge skogfag, enten på videregående, som lærling eller gjennom høyere utdanning.

Nordland har et betydelig skogareal med stort potensial for verdiskaping. Ifølge Skognæringsforum Nordland bidrar skogen til millionverdier og ring-

Knut Roland Dalen fra SB Skog på stand med Nordaffjells. Mange fine samtaler med morgendagens skogbrukere. Foto: Sondre Aavatsmark

Helgeland Museum demonstrerte tradisjonelt håndverk for nysgjerrige tilskuere. Foto: Marka/Per-Inge Johnsen

virksomheter på flere hundre millioner kroner hvert år. Langs øyene på Helgelandskysten prøves det nå ut løsninger som kan endre måten vi tenker skogsdrift i veiløse områder. Tømmer på Sjøen AS har utviklet en metode der både maskiner og virke fraktes med lektre, og tømmeret lastes over på flytende kaier før det sendes videre sjøveien. Dette åpner for hogst på øyer der tradisjonell landtransport ikke er mulig.

I dette arbeidet spiller Nordnorsk kompetansesenter SKOG (NNKS) en nøkkelrolle. Kompetansesenteret, som er en del av Mosjøen videregående skole på studiested Marka, er det eneste av sitt slag i Nord-Norge og fungerer både som utdanningsarena og lærebedrift. Her får elever og lærlinger en unik mulighet til å ta del i reelle drifter, helt fra simulatorentrening til hogst i felt. Gjennom samarbeidet med Tømmer på Sjøen AS og andre aktører deltar de i innovative prosjekter som setter hele kystskogbruket på kartet.

Skogbruket er i endring, og behovet for rekruttering er stort over hele landet. Et generasjonsskifte er på vei, der mange av dagens fagfolk nærmer seg pensjonsalder samtidig som næringen står overfor nye krav og muligheter. Vi trenger maskinførere og skogsarbeidere, men også rådgivere, forskere, lærere og mange flere fagfolk. Derfor er det avgjørende at vi deltar på arenaer som

Markamessa, steder der vi kan stå sammen om å løfte fram skognæringa, vise bredden i yrkesmulighetene og

inspirere ungdom til å velge en framtid i skogen. Sammen skaper vi verdier i og av norsk skogbruk. 🌿

MØRE OG ROMSDAL

Årsmøte for 2023 og 2024

Skogselskapet i Møre og Romsdal avholdt årsmøte på Nordvestlandet folkehøgskole i Torvibukt 3. juni, med 16 medlemmer til stede. Det ble forholdsvis store utskiftninger i styret, hvor Terje Kolstad, Sigrid Lamvik og Anders Røkkum hadde tjent sin maksimale funksjonstid på tre sammenhengende perioder. Nye medlemmer inn i styret er Ola Rognskog, Bente Dyrnes Årø og Jostein Dalen. Ola Rognskog ble valgt til leder, og Olav Saure ble gjenvalgt som nestleder.

Etter årsmøtet hadde vi et kort fagprogram med følgende foredragsholdere og tema:

- 🌿 Daglig leder Andreas Furnes Fjærli: gjennomført og planlagt aktivitet for 2025
- 🌿 Jan- Ole Skage fra Skogfrøverket: planteforedling på Vestlandet
- 🌿 Erlend Grande fra Skogplanter Midt-Norge: Skogplanter 4.0 med fokus på snutebilleproblematikken.

MØRE OG ROMSDAL

Ærespris 2025 til Terje Kolstad

Terje Kolstad har sittet i styret i Skogselskapet i Møre og Romsdal i hele 30 år, og har gjort en stor innsats for skogbruket i fylket. Etter årsmøtet i juni fikk han tildelt Skogselskapet i Møre og Romsdals ærespris for lang og tro tjeneste.

Fra venstre:
Terje Kolstad
og avtroppende
styreleder
Anders
Røkkum.

Terje Kolstad kom til Møre og Romsdal i 1980 som skogtjenestemann i Vanylven kommune. Da staten året etter omorganiserte den lokale skogforvaltningen, gikk han over til skogavdelingen hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, der han i nesten tre tiår jobbet som saksbehandler, rådgiver og vegplanlegger. Han hadde et kort avbrekk fra stillingen i 1989 da han ble ansatt som bestyrer på Megarden planteskole, men allerede i 1990 var han tilbake hos Fylkesmannen. Senere vendte han tilbake til kommunal sektor: to år som landbruks-sjef for fem kommuner på Søre Sunnmøre, og deretter 12 år som kommunal-sjef i Vanylven.

Kolstad har vært fast styremedlem i Skogselskapet i Møre og Romsdal siden 1995, og styreleder fra 2004-2023. I denne tiden har han opplevd både svært gode og svært trange tider: På 90-tallet gikk både Megarden planteskole og Skogselskapet så det suste, og det ble det gjort betydelige investeringer. Et fullstendig oppgradert produksjonslokale på Megarden sto klart til bruk i 1996. Eiendommen på Svartløken ble også utviklet, og i 2000 sto ei ny, flott hytte klar til bruk. I prosjektet med å få i stand hytta sto Kolstad helt i spissen, og han hadde også ansvaret for å drifte og vedlikeholde eiendommen i ei årrekke.

Det ble mer utfordrende tider fra starten av 2000-tallet, da tilskuddet for skogplanting ble fjernet. I sine år som styreleder måtte Kolstad stå i spissen for flere krevende omstillingsprosesser, og Skogselskapet i Møre og Romsdal sammen med Megarden planteskole ble til slutt redusert til kun en heltidsansatt. Enkelte var nok ikke enige i de tiltakene som ble gjennomført, men med sin faglige kompetanse og myndige karakter loset Kolstad Skogselskapet i Møre og Romsdal gjennom disse omstillingene.

Skogselskapet i Møre og Romsdal takker Terje Kolstad for den utrettelige innsatsen han har lagt ned for oss! 🍀

F.v. John Erik Skjellnes Johansen,
styreleder i Horva Nordnorsk
Landbruksutstilling, prisvinner Hans
Løvmo, og Sonja Følgerø, daglig leder i
Horva Nordnorsk Landbruksutstilling.

HELGELAND

Prisvinner i full aktivitet

Tidligere landbruks-sjef Hans Løvmo ble under Horva Nordnorsk landbruksutstilling i august hedret med Horva-prisen 2025. Han er nå pensjonist, men fortsatt i jobb som informasjonskonsulent i Helgeland Skogselskap. Løvmo var initiativtaker til Horva i 2005, og er en drivkraft bak utstillingen som arrangeres hvert tredje år. Det er både ei publikums- og fagmesse, med skog- og jordbruk, hage og friluftsliv.

– Årets prisvinner har en utholdenhet og et pågangsmot som vi bønder og alle andre bør beundre, sa styreleder i Horva, John-Erik Skjellnes Johansen, under prisutdelingen.

Løvmo var ikke overraskende tilbake på jobb dagen etter prisutdelingen, på Skogselskapets stand i messeområdet.

Med årets tildeling har tre skogbrukere har fått Horvaprisen. Tidligere fylkesskogs-sjef Ørnulf Kibsgaard fikk den i 2005, og Merete Furuberg i 2019.

Terje Birger Dahl

1945 – 2025

Terje Birger Dahl viet sitt liv til skogen og skogbruket i nord. Helt til det siste var han engasjert i Skogselskapet i Troms. Han døde 27. august 2025, 80 år gammel.

Terje ble uteksaminert fra Norges landbrukshøgskole i 1972 som forstkandidat med skogskjøtsel som hovedfag – og med fremragende resultat. Samme år startet han som konsulent ved Troms fylkesskogkontor, der han også ledet Bardufoss planteskole sammen med fylkesskogsjef Nils O. Kaasen.

Fra 1974 arbeidet han en periode som vitenskapelig assistent ved Vestlandets forstlige forsøksstasjon. Han skulle egentlig være der i tre år, men ble bedt innstendig av fylkesskogsjefen i Troms om å vende tilbake til fylkesskogkontoret. Mange mente han kunne hatt en strålende forskerkarriere, men Terje valgte å bruke sin kunnskap til å styrke skogbruket i nord.

1. november 1975 tiltrådte han som fylkesskogmester i Troms fylkesskogkontor. Fem år senere ble han, som den yngste i landet, utnevnt som fylkesskogsjef av Kongen i statsråd. I denne rollen hadde han ansvar både for Troms og Finnmark. Han ble værende i stillingen helt til han nådde aldersgrensen i 2015. Da hadde han stått i tjenesten i hele 43 år.

Terje var en utrettelig pådriver for skogreising og oppbygging av skogressursene i Troms og Finnmark. Han bidro til å legge til rette for forskningsprosjekter og forsøksfelt som har gitt kunnskap av stor betydning for både næringen og forvaltningen. Når forskere ba om hjelp, stilte han alltid opp – ikke bare med tilrettelegging, men også i det praktiske feltarbeidet.

Informasjon og formidling var viktige verktøy for Terje. Han stilte opp på skogdager, skogkvelder, kurs, skoleskog-

dager, messer og møter – nær sagt uansett tidspunkt. Som foredragsholder var han etterspurt, og han la stor vekt på å skape forståelse og interesse for skogbruket.

Han tok også varmt imot besøk fra inn- og utland. Gjennom Nordkalott-samarbeidet bidro han til mange vellykkede faglige og sosiale samlinger, alltid preget av hans gjestfrihet og gode planlegging.

Som sekretariat for fylkeslandbruksstyret var han kjent for sin ryddighet, gode vurderinger og brede oversikt. Han så verdien av dokumentasjon, og videreførte arbeidet med detaljerte årlige rapporter om skogbruket og skogforholdene i Troms. Takket være dette har Troms en over hundre år lang serie med fylldige meldinger om skogbruket i fylket.

Terje var en viktig bidragsyter til flere bøker. De to siste, om skogreising i nord og om det skoglige samarbeidet mellom Island og Norge, kom begge ut i 2023.

I 2006 mottok han Eidsvold Værks skogpris for sitt mangeårige engasjement. Komiteen trakk fram hans store kunnskap og engasjement, og særlig innsatsen innen treslagsvalg og plante-foredling for Nord-Norge. Hans faglige tyngde var også til nytte for kolleger i nabolandene.

Terje var svært kunnskapsrik. Gjennom hele sin karriere var han en stadig faglig ressurs for entreprenører, skogeiere, kolleger og forskere. Han hadde et bredt kunnskapsfelt – ikke bare innen skogbruk, men også innen økologi, botanikk, entomologi, zoologi og meteorologi.

Terje var en beskjeden mann på egne vegne, men aldri når det gjaldt skogbrukets sak. Han sto urokkelig i møte med sentralisering og nedbygging av skogfaglig kompetanse, og kjempet for å bevare både kunnskap, oppgaver og arbeidsplasser i lokalsamfunnet.

Han vil for alltid stå som en bauta for skogbruket i nord – en unik fagmann og leder med en formidabel arbeidskapasitet, alltid tilgjengelig når det trengtes. Samtidig var han en varm familiemann, som ofte og gjerne snakket om sine nærmeste.

Terje Birger Dahl etterlater seg et stort faglig fotavtrykk, og et enda større minne om en raus, kunnskapsrik og engasjert mann. ✍️

Tidsskrift for Skogbrug.

Udgivet af

Det norske Skogselskab.

NR. 12 | DECEMBER 1925. | 33. AARG.

Mere løvskog i de vestlandske plantninger!

De vestlandske skogplantninger har i de senere aar været gjenstand for megen opmerksomhet, idet jo deres sundhetstilstand tildels har ladt meget tilbake at ønske. Man har været vidne til at store arealer har staat helt brune. Og ikke bare et aar overgik denne skade plantningene; de var utsat for den sterke paakjending i to paa hinanden følgende aar. Det saa trist ut, og der hævet sig røster som forkyndte at plantningene vilde bli helt ødelagt. Det er væsentlig den almindelige furu det er gaat ut over.

Ogsaa tidligere har de vestlandske plantninger været utsat for store herjinger, nemlig angrep av furubarhvepsen i aarene om kring 1910-12, og senere av en kræftsygdom, skader der likesom den i de sidste aar svækket træene og satte dem betydelig tilbake i vekst. Ogsaa den gang bebudedes skoganlæggenes undergang. Nu — om der end somme steder er gaat ut ikke saa faa planter, saa har dog plantefeltene overlevet baade de forrige og den sidste farsot.

Hvad nu sygdommen end kan være denne sidste gang, enten sopsygdom, vindsvidning eller for milde vintre og for kolde somre, eller et sammentræf av alle disse kalamiteter tilsammen, og selv om ødelæggelsen nu er over, saa maa man spørre: Hvad skal man gjøre for at undgaa saadanne ulykker i fremtiden? Hvilke midler har man til at gardere sig mot sopsygdomme, mot vindsvidning og havklimaets uheldige indvirkning paa skoganlæggenes?

Enten den komité, som nu er nedsat for at undersøke aarsakene til skaden, kommer til det ene eller det andet resultat, saa maa dog hovedvægten lægges paa at finde de træslag, som kan trodse de ovennævnte og andre mulig forekommende skader. Vi vet ogsaa nu at frøets proveniens er av overmaade stor betydning, men helt klarlagt er dette forhold endnu ikke.

I disse to spørsmal: at utrede proveniensens betydning og at finde de rette træslag, lægger nu Vestlandets forstlige forsøksstation meget arbeide.

For at komme paa det rene med de ovennævnte skaders aarsak og for i fremtiden mest mulig at forhindre gjentagelser, maa man desuten ogsaa ha rede paa hvilke de træslag er, der for tiden danner de vestlandske plantefelter. Undersøker man dette, vil man finde at plantefeltene hovedsagelig bestaar av alm. norsk furu av forskjellig herkomst, tysk og skotsk furu og andre utenlandske furuarter, der er videre alm. gran (av forskjellig herkomst, ogsaa tysk), der er ædelgraner og en række av amerikanske gransorter, der er forskjellige lerkearter o.s.v. Det er m.a.o. naaletrær, næsten udelukkende naaletrær. Av løvtrær er der plantet rent minimale mængder.

NYHETSKLIPPET

Halvparten av nye næringsareal blir bygd i skog

Ny rapport viser at gamle næringsareal ikkje blir gjenbrukte. I staden må skogen svi.

Ein ny rapport frå Miljødirektoratet viser det er planlagt meir enn 15 000 næringsareal i Noreg, og at nesten halvparten av desse ligg i skog. Berre 12 prosent av dei planlagde næringsareala ligg i område som allereie er bygd ut («grå areal»).

Ekspert på miljø- og forvaltningsrett, Nikolai Winge, forklarer at det som hovudregel er billigare å bygge i urørt natur framfor på grå areal. – Derfor må det komme økonomiske incentiv for gjenbruk av grå areal, seier han.

Vestland tronar øvst på lista over kven som har sett av størst areal til næring, framfor Møre og Romsdal og Trøndelag.

– Ideelt sett bør vi bruke eksisterande gråareal, men det er ikkje så lett som å telje opp kvadratmeter, seier Tom-Christer Nilsen i Bergen næringsråd.

Han viser til at plassering, pris og praktiske og konkurransemessige forhold gjer at ikkje alle areal passar til alle verksemdar.

Klima- og miljøministeren og andre aktørar oppfordrar kommunane til å «vaske» gamle planar og prioritere berekraftig arealbruk. Presset på kommunane aukar, samtidig som det lokale sjølvstyret blir utfordra av behovet for nasjonal koordinering.

NRK Vestland, 22.09.25

Wergelandsveien 23B får ny eier

Skogselskapet har nå fullført salget av eiendommen Wergelandsveien 23B. Ny eier av eiendommen er «naboen» Pensjonskassen for fylkene, og overtakelsen skjer 01.11.2025. Skogselskapet vil fortsette sin virksomhet fra Wergelandsveien ut 2026 i første omgang.

– Gjennom en omfattende og bred prosess i organisasjonen har vi over tid vurdert fremtiden til vår eiendom i Wergelandsveien. Det er med et klart blikk mot fremtiden for Skogselskapet, men også med litt vemod, vi nå har solgt. Samtidig har vi kommet til en meget god løsning som styret står bak, sier styreleder i Det norske Skogselskap, Line Henriette Holten.

– Salget markerer et viktig skritt for Skogselskapet som organisasjon. Vi frigjør ressurser som gjør oss bedre rustet til å drive vår kjernevirksomhet å styrke forståelsen og interessen for skogen som ressurs, sier administrerende direktør i Det norske Skogselskap, Helene Nygaardsvik Ruud.

Vervekampanje

Gi skogsaken videre

Gi et medlemskap i Skogselskapet i julegave til familie, venner eller neste generasjon.

For 595 kroner får den du verver medlemskap for 2026, fire utgaver av medlemsbladet Skog og miljø, fellesskap i en organisasjon som styrker kunnskap og engasjement for skogsaken og alle våre medlemsfordeler.

Som takk får både de nye medlemmene og du som verver:

- ☞ T-skjorten «Er du fake eller hel ved»
- ☞ En klassisk plakater – fin på veggen, fin som gave

Kampanjen gjelder frem til 12. november

- DU FÅR:**
- 1 medlemskap
 - 2 plakater
 - + 2 t-skjorter
 - = kun 595,- (verdi 946,-)

Bestill her:

skogselskapet.no/verving

Eller scan QR-koden

Som en ekstra takk for ditt medlemskap i Skogselskapet, har vi sikret deg disse fordelene hos våre samarbeidspartnere:

Skogkurs utvikler og gjennomfører kurs og annen kompetanseheving for skogbruk, utmark og skoleverk.

Fordel: 20 % på nettkurs

Nettside: skogkurs.no

Brusletto kniver representerer håndverks-tradisjon, utvikling og kvalitet i over 125 år.

Fordel: 20 % rabatt på alle ordinære varer.

Nettside: brusletto.no

Brukås Sport AS

Stor nettbutikk godt utvalg av klær og utstyr til friluftsliv, jakt, fiske og sport.

Fordel: 25 % rabatt på et kjøp i nettbutikken per kunde/år.

Nettside: brukas.no

S/RADIOEN

Sikringsradioen sikrer god dekning slik at du kan jobbe og jakte trygt og effektivt – også i utmarksområder.

Fordel: 10 % rabatt på utvalgte sikringsradioer.

Nettside: sikringsradioen.no

NORSK SKOGBRUK

Norges eneste uavhengige fagtidsskrift for skogbruk.

Fordel: 15 % rabatt på papirabonnement og 25 % rabatt på digitalt abonnement

Nettside: norsk-skogbruk.no

Bålpanner, bålblendere, tilbehør og bålmatprodukter av høy kvalitet.

Fordel: 20 % rabatt nevnte produkter.

Gjelder på varer til ordinærpris, i 2025.

Nettside: espegard.no

www.skogselskapet.no

Er du fake eller hel ved?

Kunstig intelligens kan ikke lage trær. Bruk ekte intelligens for å ta vare på skogen, som er en ressurs for klima, helse, biologisk mangfold og verdiskaping.

Mer skog, mindre plast!

I 2024 hadde 60 prosent av norske husstander juletre av plast. Hvor lenge må et plasttre være i bruk før det er like miljøvennlig som et ekte juletre? Det er et paradoksalt spørsmål. Et ekte juletre kan kjøpes for prisen av en bukett eller to med snittblomster, tar opp karbon mens det vokser, og kan gå rett tilbake i kretsløpet når julen er over. Plasttrærne kan ikke gjenvinnes, og er bare skadelig for natur og miljø.

Et godt og bærekraftig skogbruk er viktig for framtiden. Hvis vi ønsker det ekte, og å ha varer produsert av annet enn plast, må vi forstå hva verdikjeden skogen bidrar med til landet vårt.

Gå for ekte juletrær – laget til deg av fotosyntesen, ikke på fabrikk i Kina.

Vær hel ved, begynn med juletreet.

TA TESTEN:

- Kjøper du plastrosen til kjæresten?
- Liker du best å se skog gjennom influensere på skjerm?
- Slår du opp juletreet som en paraply, ferdig pyntet?
- Vil du heller skrolle enn å gå i skogen?
- Bruker du plastved i peisen?
- Bruker du duftlys for å få granbar-duft i stua?

Mer enn ett kryss? Ta deg en tur i skogen.

SKOGSELSKAPET